

(א) זכמים ג, (ב) ז"ל ראש וברעיון, (ג) זכמים קה, (ד) שם סנהדרין מב, (ה) נל הענין בזכמים קה: קו, ע"ש, (ו) ויקרא דברים דומה פרשה ג, (ז) נצולה ראש וכו' ע"י רש"י זכמים ג, ד"ה ונאמר להלן וז"ע, (ח) נאחרי פ"ה ה, (ט) ויקרא טו, (י) כס"ח: מערב, ויקרא א ה

תורה אור השלם

1. זאת עור הפר זאת כל בשרו על ראשו ועל פרעיו וקרבו ופרשו: והוציא את כל דבר אל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שפך הדשן וישוף אתו על עציים באש על שפך הדשן וישוף: ויקרא ד יא-ב
2. וקרבו בני אהרן הכהנים את הנתיבים את הריאש ואת הפר על מחוץ למחנה ואת הפר על שפך הדשן וישוף אתו על עציים באש על שפך הדשן וישוף: ויקרא ד יא-ב
3. זאת פר החטאת זאת שיער החטאת אשר הובא את הנתיבים את הריאש ויציא אל מחוץ למחנה וישוף אתו על עציים באש על שפך הדשן וישוף: ויקרא ד יא-ב
4. והוציא את הפר אל מחוץ למחנה וישוף אתו באש שרף את הפר הראשון חטאת הקהל והוא: ויקרא ד כא
5. ופשט את בגדיו וקבש בגדיו אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: ויקרא ו ד
6. ונתתם אתה אל אלקיך הבין והוציא אתה אל מחוץ למחנה וישוף אתה במדבר יט ג לפניה:

תום ישנים

כך בשרו בעורו. לאיתקש עור הפר ואת כל נפשו דבשישה קקא למדו ופרשו דמתי נמרה. במורחה ש"י ירושלים. ככל מקום שנאמר פ"ה אינו אלא פני קיים שעומד מצד המוח ומזו כנגד פתחו של היכל שהוא צמער.

שני שעירי פרק שישי יומא

סח.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כסם שפרשו כ"י מה והאלמו כשרו בעורו קף:

מוסף רש"י
הובא בסוף המסכת

רבינו חננאל

דילפי מפר העלם דבר של צבור שנאמר בו בפר העלם דבר של צבור על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו, ונאמר בעולה קרבו ראשו וכרעיו, מה להלן ע"י ניתוח, שנאמר והפשיט את העולה ונתח אותה לנתחיה, אך פר העלם דבר ע"י ניתוח. אי מה העולה ניתוחה אחרי הפשט עורה מבשרה, אי זה הפר ניתוחו של אחרי הפשיטו, ת"ל וקרבו ופרשו, כסם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו, למדנו שלא היה מפשיטו הגור מן הכשר, אלא היה מנתחם בעורו הגור דבוק על הכשר, וחספא היכן שורפין אותו אבית הדשן הגדול חוץ לירושלים ולצפונה של ירושלים חוץ לג' מחנות (הריקופין) ו[הריקופין] של כהנים היו מעמידים מפני דוחק העם כרי שלא יהיו קופצין לראות ונולפין לתוך המדרה וכו'. מאימתי מטמאין בגדים וכו'. ת"ר להלן בפר כהן משיח אתה נתח חוץ לג' מחנות וכאן חוץ למחנה אחת. אם כן מה ת"ל אל מחוץ למחנה, ללמד כיון שיצאו חוץ לחומת העדה מטמאין בגדיהם המוציאין אותן לשורפן, כדתנן בכתובים סוף פרק טבול יום, היו סובלין אותן במטות יצאו הראשונים חוץ לחומת העדה והאחרונים לא יצאו. הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין עד שיצאו כו'. והתם בפר כהן משיח מנח לן דחין לג' מחנות. דהניא והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה מפר כהן משיח, וממילא ידעין דחין למחנה ישורף, למה כתב בו [אל מחוץ למחנה] ליתן מחנה אחר הרי ג' מחנות. ובתיב והשליך אותה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן. ש"מ ששפך הדשן במזרח היה. הגב למדנו שפר כהן משיח היה נשרף חוץ לג' מחנות למזרח ירושלים. וכן פר העדה. ור' שמעון דאמר משיחת האור ברובן דאישתירי ליה אל מחוץ למחנה מופנה גמיר ביה גזירה שהו מפר כהן משיח. כדתניא ר' אליעזר אומר נאמר בו מחוץ למחנה כו'. ורבנן דמפיקי אל מחוץ למחנה [חוץ לחומת עזרה] [מטמא בגדים] הני היכא הוה שריף להו, אמרין שריף להו לצפון ירושלים חוץ לג' מחנות כדתניא כו'.

מה להלן וכו'. כדמפרש אוזלו: וקרבו ופרשו והוליא. בת"כ (ו) ה"ג לה ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו והוליא מלמד שמוציאו שלם: **ונאמר להלן (ו) ראש וכרעיים ה"ג.** ומעולה גמר שנאמרו זה ראש וכרעיים בהקטרמה שנאמר וערכו את הנתיבים את הראש ואת הפדר ונאמר והקרבו והכרעיים: **כסם שפרשו בקרבו וכו'.** שנאמר ואת עור הפר ואת כל בשרו הקיס והזאת עור וזכר להזאת קרבו ופרשו מה פרשו בקרבו אף בשרו בעורו וכתיב והוליא ושרף מה הזאתו בשרו (ו) ועורו אף שריפתו כן: **ס"ד נאמר להלן מחוץ למחנה וכו'.** הגירסא הזו משושבת היא ואי אפשר להעמידה בזמנא זכמים וזכ"כ (ו) הכי איתא ת"ר להלן אתה נותן להן ג' מחנות ולכן אתה נותן להן מחנה אחת א"כ למנה נאמר אל מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצאו חוץ למחנה אחת מטמאין בגדים וגבי פרי יום הכפורים תניא לה צת"כ יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' וקמתמה תנא ואמר הכי להלן צפר העדה וכהן משיח אתה נותן להן לשריפתן חוץ לג' מחנות עורה וכו' הצית וירושלים כדליף לקמן וכאן אתה אומר אל מחוץ למחנה ושרפו דמשמע ששורפן חוץ למחנה שכינה מיד צמחנה ליה והלא אף אלו פנימיים ואיתקשו להדדי לשריפה ולטומאת בגדים כדאמרין גבי פרי העלם דבר ועשה לפר כחשר עשה לפר החטאת (ו) וזוהיא לדרשא ודרשין לפר זה פרי יום הכפורים במס' זכמים (לט). ובמסכת מנחות (מ). מייטינן לה ועיקרה צת"כ וגבי פרי יוה"כ נמי כתיב החטאת החטאת ואת פרי החטאת ואת שיער החטאת מה תלמוד לומר חטאת חטאת לפי שלא למדנו שיהו מטמאין בגדים ונשרפין אבית הדשן אלא אלו צלצד מניין לרבות פרי משיח ופר העדה ושעירי ע"ז ת"ל חטאת חטאת אלמא כי הדדי יניחו א"כ למנה נאמר כאן מחנה אחת לא נאמרה אלא על טומאת הבגדים הכתובה אחריה והשורף אותם יכבס בגדיו ולומר לך כיון שיצאו חוץ למחנה אחת מטמאין בגדים ואף של פרי כהן משיח מכאן למד שהרי לא נכתבה צו טומאת בגדים ומייבוא דחטאת חטאת כדפירשית. וה"ג **אמר מר להלן אסא נוסן להס ג' מחנות וכו'.** מחוץ למחנה צדשן. צהולאת דשן המזבח והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה שאין [ת"ל] אינו מלמד כלום דאלו ידענא דאל מחוץ למחנה מוציאין אותו דכתיב צפרים הנשרפים אל שפך הדשן וכתיב זהו מחוץ למחנה: ורבי **שמעון.** דאמר צמחתינן אין מטמאין בגדים עד שיוצאת האור צרובן האי מחוץ למחנה דכתיב צפר ושעיר של יום הכפורים מאי עבד ליה: **נאמר כאן.** צפר יום הכפורים: **ונאמר להלן.** צפרה אדומה והוליא אותה אל מחוץ למחנה (במדבר יט): **מה כאן.** צפרים הנשרפין חוץ לג' מחנות אף שחטאת פרה אדומה חוץ לג' מחנות: **ומה להלן.** צפרה אדומה צמורחה של ירושלים דכתיב זה אל נכה פני אהל מועד (שם) אלמא עומד צמורח ופניו למערב כנגד פתחו של היכל שהוא צכותל מזרחי (ו) ופתוח למזרח אף כאן וכו': **ורצנן.** דמפקי ליה לקרא לטומאת בגדים ולית להו גזירה שוה: **היכא שריף לפו.** לאחו רוח של ירושלים: לצפונה

מה להלן על ידי ניתוח ולא על ידי הפשט אף כאן על ידי ניתוח ולא על ידי הפשט והתם מנא לן (ב) דתניא: וקרבו ופרשו והוציא מלמד שמוציאו שלם יכול ישראלים נאמר כאן: וראשו וכרעיו ונאמר להלן (ב) (ראש וכרעיים) מה להלן על ידי ניתוח אף על ידי ניתוח אי מה להלן על ידי הפשט אף כאן על ידי הפשט תלמוד לומר וקרבו ופרשו מאי תלמודא אמר רב פפא בשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו: מאימתי מטמאין בגדים: (ג) תנו רבנן: ויציא אל מחוץ למחנה ושרפו להלן אותה נותן להם שלש מחנות וכאן אתה נותן להם מחנה אחת אם כן למה נאמר מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמאין בגדים והתם מנא לן (ד) דתניא: והוציא את כל הפר חוץ לשלש מחנות אתה אומר חוץ לשלש מחנות או אינו אלא חוץ למחנה אחת כשהוא אומר בפר העדה: אל מחוץ למחנה שאין ת"ל שהרי כבר נאמר ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון ומה ת"ל אל מחוץ למחנה ליתן לו מחנה שניה וכשהוא אומר: מחוץ למחנה ברשן שאין ת"ל שהרי כבר נאמר: אל שפך הדשן תן לו מחנה שלישית (ו) ור"ש האי מחוץ למחנה מאי עביד ליה מיבעי ליה לברתניא ר"א אומר נאמר כאן מחוץ למחנה והוא להלן (ו) מחוץ למחנה מה כאן חוץ לשלש מחנות אף להלן חוץ לג' מחנות ומה להלן במזרחיה של ירושלים אף כאן במזרחיה של ירושלים ורבנן היכא שריף להו כדתניא היכן נשרפין לצפונה

כשם שפרשו בקרבו כך בשרו בעורו. פירש"י ואיתקש שריפה להזאה ומימה לי והא בקדשים אין למדין היקש מהיקש והכא כיון דהזאה גופה למדין צהיקש מדאיתקש עור וזכר לפרש היכי הדך מו גמרינן מינה שריפה צהיקש ואין לתרץ כיון דנשרפין חוץ לשלש מחנות לא חשיבי עור וזכר שלהם קודש לענין זה שלא יחזרו וילמדו צהיקש אלא חזרין שפיר ומלמדין צהיקש דהא צפ' אחזרו מקומן (זכמים דף ג.) מיייתי הא צרייתא דהכא וגמר מינה דבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בג"ש צקדשים אלא יש לומר דשריפה גופה איתקש לפרש כסם שפרשו בקרבו צשעת שרפה כך בשרו בעורו דושרף קאי על בשרו וראשו וכרעיו וקרבו ופרשו ששורף הכל וכסם שפרשו בקרבו דגנאי היה לשרוף הפרש צפני עגמו אף בשרו בעורו מיחו יכולני ליישב פירש"י: רצן לו מחנה ש"שישית. תימה צפר העדה מנלן שלש מחנות אי מפר כהן משיח הא איתו גופיה גמר צהיקש מדשן ודבר הלמד צהיקש אינו חוזר ומלמד צהיקש ולמאן דאמר הימנו ודבר אחר לא הוי היקש ניחא דאזב דגמרי מיניה מחנה הכתוב צו גמרינן נמי מחנה דגמרי צהיקשא וכן קשה צפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מ:ב): דליף מקלל דסקילתו חוץ לשלש מחנות מגזירה שוה דפריס הנשרפים ואמאי והא דבר הלמד צהיקש אינו חוזר ומלמד בגזירה שוה למאן דאמר צאזכו מקומן דהוא מלמד אולינן אע"ג ללמד חול הוא וכן צשמעתא דקאמר להלן אתה נותן להם שלש מחנות וכאן מחנה אחת פירוש הא גמרי מהדדי בג"ש דחטאת חטאת צשיליה המערוצת (זכמים דף מ:ב). וקשה והא דבר הלמד צהיקש אינו חוזר ומלמד בגזירה שוה וכן קשה לר' שמעון דגמר פרה מפר יום הכפורים חוץ לשלש מחנות בגזירה שוה ופר יום הכפורים גופיה צהיקש מפר כהן משיח כדפירש רש"י מדדריש לפר זה פרי יום הכפורים דאיתקש צההוא קרא לפר כהן משיח ולפר העלם וצקרא אחריתי דכתיב ואת פרי החטאת ואת שיער החטאת אלא החטאת ימירא לשאר נשרפין הוא דאסתא הרי איתקשו להדדי וכל שכן דקשה טפי הכא דגמר פרה בגזירה שוה מפר יום הכפורים ופר יום הכפורים צהיקש מפר כהן המשיח דאיתו גופיה יליף צהיקש צשלמא מורחה של ירושלים דגמר יום הכפורים מפרה מני הדך למיגמר מפר כהן משיח לרצ פפא דפרק אחזרו מקומן דאמר צתר מלמד אולינן ומלמד חולינן הוא דפרה קדשי צדק הצית היא אצל היכי מלמד יום הכפורים על פרה כיון דמלמד קודש הוא ויש לומר דפר יום הכפורים ופר כהן משיח לא צהיקש גמרי צהדדי אלא בגזירה שוה דעור וזכר ופרש כדלעיל או בג"ש דהחטאת החטאת מהדדי דצכולהו כתיב החטאת ולא כמו שפירש רש"י דהיקש הוא והשתא ניחא דהוא ליה דבר הלמד צגזירה שוה חוזר ומלמד צגזירה שוה ופר העלם נמי למאן דאמר הימנו ודבר אחר הוא היקש לאו צהיקש יליף אלא בגזירה שוה דהחטאת החטאת ואפילו לר' מאיר דפליג צס"פ המערוצות (גס זה שם) אההוא דרשא דחטאת וקאמר אינו צריך הרי הוא אומר לכפר כו' לאו משום דלית ליה גזירה שוה אלא ה"ק אינו צריך גזירה שוה לטומאת בגדים דמקרא דלכפר

צמחנה

